

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 2To/38/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5811010056
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5811010056.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Urbanovej a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Evy Kyselovej, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 20. júla 2016 v Žiline, o odvolaní obžalovaného X. A. proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/19/2011 zo dňa 24.11.2015, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/19/2011 zo dňa 24.11.2015.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný X. A. uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. b), c) Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. Za tento prečin mu bol uložený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. s prihliadnutím na § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. na výkon tohto trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. bol zrušený výrok o treste uloženom rozsudkom Okresného súdu Martin, sp.zn. 2T/57/2010 zo dňa 23.2.2011, rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp.zn. 22T/25/2013 zo dňa 12.3.2013, rozsudkom Okresného súdu Martin, sp.zn. 2T/33/2012 zo dňa 18.6.2013 v spojení s uznesením Krajského súdu Žilina, sp.zn. 1To/108/2013 zo dňa 29.10.2013 a rozsudkom Okresného súdu Martin, sp.zn. 2T/9/2013 zo dňa 9.6.2013. Boli zrušené aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný, a to bezprostredne po jeho vyhlásení na hlavnom pojednávaní. Podaním, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 30.3.2016, odvolanie písomne odôvodnil. Prostredníctvom obhajkyne tvrdil, že nikdy nepoprel skutočnosť, že neplatil výživné na maloletú dcéru A. A.. Naďalej však je presvedčený, že zákonnú povinnosť neplnil z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov a túto situáciu si neprivodil sám. Mal dohodnutú výhodnú prácu v zahraničí, ale pre viaceré trestné stíhania musel byť k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní a nemohol na potrebné obdobie vycestovať. Pre finančnú tieseň, okrem vyživovacej povinnosti, nemohol uhrádzať ani iné povinné platby ako zdravotné poistenie a boli voči nemu vedené viaceré exekučné konania. Z tohto dôvodu požiadal o zníženie výživného a toto konanie sa vedie na Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. 6P/143/2015. Vec nie je právoplatne skončená. Okresný súd kvalifikoval jeho konanie ako úmyselný trestný čin, v odôvodnení však nevysvetlil preukázanie úmyselného spáchania skutku. Okresný súd do obdobia, za ktoré je stíhaný nesprávne zahrnul aj mesiac júl 2008, kedy bolo i svedkyňou I. A. potvrdené, že výživné za tento mesiac zaplatil. Okrem toho sa súd nevysporiadal s preukázanou úhradou na výživné, ktorú uskutočnil v decembri 2008 vo výške 30.000,- Sk, t.j. 995,81 Eur. Toto zaplatené

výživné pokrýva neplatenie výživného za obdobie 10 mesiacov späť vrátane bežného výživného za mesiac december 2008. Trvá na tom, že predmetná úhrada bola určená ako zameškané výživné za 10 mesiacov v roku 2008. Ďalej odvolateľ uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že zaplatená suma výživného bola určená na iné obdobie, a preto túto pochybnosť mal súd vyhodnotiť v jeho prospech. Poukázal na tú skutočnosť, že v mesiacoch marec 2011 až november 2011 a potom od júna 2012 do októbra 2012 bol práceneschopný, a teda objektívne si nemohol plniť vyživovaciu povinnosť. Navyše z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, resp. špecifikované aký bol závažnejší spôsob jeho konania, keďže súd aplikoval aj ustanovenie § 207 ods. 3 písm. b) Tr. zák. Obžalovaný ďalej namietal použitie prirážajúcej okolnosti, že už bol za trestný čin odsúdený. Jeho predchádzajúce odsúdenie je zohľadnené ako okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu podľa § 207 ods. 3 písm. c) Tr. zák., a preto na ňu nemožno prihliadať ako na prirážajúcu okolnosť. Uložený trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov považuje za neprimerane prísny a je toho názoru, že v odôvodnení rozsudku popisovaný účel trestu, t.j. ochrana spoločnosti a výchovné pôsobenie bude naplnený aj v prípade uloženia miernejšieho trestu. Vyhlásil, že vynaloží všetko úsilie, aby si zabezpečil pôžičku od rodinných príslušníkov za účelom úhrady celého dlhu výživného. S poukazom na uvedené navrhol, aby krajský súd ako súd odvolací z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil.

Príslušný prokurátor sa k dôvodom odvolania obžalovaného nevyjadril.

Krajský súd určil termín verejného zasadnutia na deň 20.7.2016. Obžalovaný X. A. neúčast' na verejnom zasadnutí ospravedlnil zo zdravotných dôvodov a zároveň predložil potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti. V písomnom podaní, ktoré bolo doručené krajskému súdu dňa 19.7.2016, uviedol, že nesúhlasí, aby krajský súd dňa 20.7.2016 konal a rozhodol v jeho neprítomnosti a žiadal, aby verejné zasadnutie bolo určené na iný termín. Následne krajský súd zrušil termín verejného zasadnutia a z hľadiska procesného postupoval podľa § 326 ods. 1 písm. b) Tr. por. a o odvolaní obžalovaného konal a rozhodol na neverejnom zasadnutí.

Krajský súd na podklade odvolania obžalovaného preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Prihliadal pritom i na chyby, ktoré síce odvolaním neboli vytykané, ale sú takej povahy, že by odôvodňovali podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Následne zistil, že odvolanie obžalovaného X. A. bolo podané v zákonom stanovenej lehote, oprávneným subjektom a je dôvodné, ale i pre iné skutočnosti ako uvádza odvolateľ.

Primárne treba uviesť, že krajský súd v predloženej veci o odvolaní obžalovaného už raz konal a rozhodol. Uznesením Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 2To/22/2013 zo dňa 11.12.2012 bol rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp.zn. 4T/19/2011 zo dňa 11.12.2012 postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d) Tr. por. zrušený a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec bola súdu prvého stupňa vrátená, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Napriek jasným a zrozumiteľným záverom odvolacieho súdu prvostupňový súd tieto závery nerešpektoval a v rozpore s ustanovením § 327 ods. 1, 2 Tr. por. dňa 24.11.2015 vyhlásil dotknutý rozsudok.

Odvolací súd po splnení preskúmvacej povinnosti zistil, že súd prvého stupňa v konaní, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom rozsudku porušil ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, napadnutý rozsudok je nejasný a nezrozumiteľný a to najmä preto, že prvostupňový súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a pri ukladaní trestu závažným spôsobom porušil ustanovenia Trestného zákona. Odôvodnenie rozsudku z hľadiska právnych úvah posudzovania dokázaných skutočností je nezrozumiteľné, nejasné, rozporné a nesúladné s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por.

Zásadne a predovšetkým je potrebné prvostupňový súd upozorniť na ustanovenie § 327 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech. Zákaz zmeny k horšiemu, sa netýka len trestu (zákaz reformatio in peius), ale všetkých výrokov, vrátane zmien k horšiemu v skutkovej vete rozsudku, právneho posúdenia skutku, prípadne aj ďalších výrokov, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Treba upozorniť, že v predloženej veci odvolanie nebolo podané v neprospech obžalovaného.

Prvostupňový súd tým, že upravil opis skutku tak, že čas jeho spáchania ustálil „do súčasnej doby“, t.j. do dňa hlavného pojednávania, kedy bol dotknutý rozsudok vyhlásený, t.j. do dňa 24.11.2015 a tiež tým, že upravil i výšku dlžného výživného na čiastku 7.720,96 Eur, a obžalovanému uložil prísnejší trest, porušil jednu zo základných zásad trestného konania, a to zásadu zákazu zmeny k horšiemu.

Tak ako vo svojom predchádzajúcom uznesení, sp.zn. 2To/22/2013 zo dňa 17.4.2013, tak i teraz odvolací súd uvádza, že trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. je výnimočný v tom, že môže byť obžalovaným páchaný aj po podaní obžaloby. Vyplýva to z ustanovenia § 122 ods. 13 Tr. zák., podľa ktorého ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný aj po vznesení obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok, to neplatí ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. V takom prípade ide o pokračovanie konania až do doby, kým je vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa alebo pokiaľ sa súd druhého stupňa neodoberie na záverečnú poradu.

Z uvedeného potom vyplýva, že súd musí po podaní obžaloby pre trestný čin zanedbania povinnej výživy vždy vykonať na hlavnom pojednávaní dokazovanie nielen k neplneniu vyživovacej povinnosti obžalovaného do podania obžaloby, ale aj po tomto okamihu, a to až do momentu vyhlásenia rozsudku.

V predloženej veci období neplnenia vyživovacej povinnosti zo strany obžalovaného X. A. zodpovedá čas od 24.10.2007 do 11.12.2012, kedy bol vyhlásený rozsudok prvostupňovým súdom. Ak prvostupňový súd vo výroku o vine ustálil iné obdobie neplnenia vyživovacej povinnosti zo strany obžalovaného, teda aj po vyhlásení rozsudku, postupoval tak v rozpore so zásadou zákazu zmeny k horšiemu a v novom konaní bude musieť túto nesprávnosť odstrániť.

Okrem uvedeného pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy patrí medzi skutkové okolnosti aj zistenie výšky zameškaného výživného, pričom toto zistenie musí mať oporu v procesne relevantne vykonanom dokazovaní.

Prvostupňový súd tým, že v rozpore so zákonom upravil skutkové zistenia týkajúce sa obdobia neplnenia vyživovacej povinnosti obžalovaného spôsobil stav, kedy výška dlhu na výživnom je nepreskúmateľná. V tejto súvislosti bude musieť prvostupňový súd tvrdenia obžalovaného ohľadne plnenia si vyživovacej povinnosti v rozhodnom období a tiež tvrdenia svedkyne I. A., matky maloletej A. A., o úhradách výživného zo strany obžalovaného vyhodnotiť spôsobom uvedeným v § 2 ods. 12 Tr. por. Len pri zachovaní takéhoto postupu bude môcť prvostupňový súd ustáliť dlh na výživnom za obdobie od 24.10.2007 do 11.12.2012.

Na tomto mieste odvolací súd musí konajúci prvostupňový súd upozorniť na ustanovenie § 168 Tr. por., podľa ktorého ak rozsudok obsahuje odôvodnenie, súd v ňom stručne uvedie, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Každý výrok rozsudku, ktorý obsahuje odôvodnenie musí byť odôvodnený síce stručne, ale z kontextu § 168 ods. 1 vyplýva, že aj presvedčivo a tak, aby rozhodnutie súdu bolo preskúmateľné. Musí vychádzať z hodnotenia dôkazov v intenciách § 2 ods. 12, t.j. podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či dôkazy obstaral súd, prokurátor, policajt alebo obvinený, či jeho obhajca.

Z požiadavky, aby súd uviedol, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera vyplýva, že nestačí, aby v odôvodnení rozsudku boli uvedené všetky dôkazy, ktoré boli vykonané ich mechanickým vymenovaním (výpočtom) a následne urobiť záver tak, ako to učinil súd prvého stupňa na strane 5 odôvodnenia svojho rozsudku, že „Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané“. Prvostupňový súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadal s obhajobným tvrdením obžalovaného pokiaľ uvádzal, že v rozhodnom období bol vo finančnej tiesni a tiež, že v mesiaci december 2008 uhradil na výživnom čiastku 30.000,- Sk (995,81 Eur). Okrem toho poukázal tiež na tú skutočnosť, že v mesiacoch marec 2011 až november 2011, t.j. spolu 8 mesiacov bol práceneschopný a tiež práceneschopný bol v roku 2012 od júna do októbra, teda podľa jeho tvrdenia objektívne si nemohol plniť vyživovaciu povinnosť. V odôvodnení dotknutého rozhodnutia absentujú právne úvahy prvostupňového súdu, ktoré vlastne znamenajú podradenie skutkových zistení pod príslušné ustanovenia Trestného zákona. Aplikáciu právnej kvalifikácie okresný súd uviedol presnou citáciou zákonného znenia prečinu zanedbania

povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. b), c) Tr. zák. Takéto odôvodnenie napadnutého rozsudku je nielen nepresvedčivé, ale najmä nepreskúmateľné a nezodpovedá ustanoveniu § 168 Tr. por.

V súvislosti s výrokom o treste krajský súd upozorňuje prvostupňový súd, že pokiaľ bol obžalovanému uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov, takýmto postupom súd prvého stupňa porušil zásadu zákazu zmeny k horšiemu, nakoľko v pôvodnom konaní a rozsudkom zo dňa 11.12.2012 bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov. Tento rozsudok krajský súd zrušil uznesením, sp.zn. 2To/22/2013 dňa 17.4.2013 len na podklade odvolania podaného obžalovaným. Možnosť zmeny rozhodnutia v neprospech obžalovaného vo výroku o vine a treste je podmienená odvolaním prokurátora podaným v neprospech obžalovaného. Takéto odvolanie v predloženej veci absentuje, preto trest, ktorý bol obžalovanému uložený rozsudkom prvostupňového súdu je nezákonný.

Tiež treba prvostupňový súd upozorniť, že ak z okolností prejednávaneho prípadu a z predchádzajúcich odsúdení obžalovaného vyplýva potreba uloženia súhrnného trestu (§ 42 Tr. zák.), je súd povinný na hlavnom pojednávaní vykonať dokazovanie prečítaním podstatného obsahu spisov o predchádzajúcich odsúdeniach tak, aby aj negatívny záver súdu o tom, že súhrnný trest nemožno uložiť, mal oporu vo vykonanom dokazovaní na hlavnom pojednávaní a nevychádzal len zo všeobecných odborných znalostí a úvah súdu (R 55/2013). Okresný súd v predloženej veci nepostupoval v súlade s uvedeným, čo je zistiteľné zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 5.11.2015. Na tomto hlavnom pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením sa s pripojenými spismi, avšak pochybil, ak neoboznámil a neprečítal podstatný obsah spisu a rozsudku Okresného súdu Martin, sp.zn. 2T/9/2013 zo dňa 9.6.2015 a tiež podstatný obsah spisu a rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín, sp.zn. 2T/19/2013 zo dňa 27.10.2015.

Z ustanovenia § 42 ods. 2 Tr. zák. vyplýva, že súd je povinný uložiť páchateľovi súhrnný trest za všetky trestné činy, ktoré boli spáchané skôr ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný trestný čin tohto páchateľa. Ak bol páchateľ odsúdený viacerými rozhodnutiami (rozsudkami, trestnými rozkazmi) za trestné činy spáchané skôr ako bolo súdom prvého stupňa vyhlásené prvé z nich, súd musí zrušiť výroky o treste vo všetkých predchádzajúcich rozhodnutiach, ktoré sú v pomere uvedenom v ustanovení § 42 ods. 1 Tr. zák. a páchateľovi uložiť súhrnný trest za celú zbiehajúcu sa trestnú činnosť (t.j. za všetky trestné činy spáchané vo viaccinnom súbehu). Prvostupňový súd v predloženej veci podľa uvedeného nepostupoval a nielenže neoboznámil a neprečítal podstatný obsah spisov, u ktorých prichádzalo do úvahy použitie ustanovenia § 42 ods. 2 Tr. zák., ale tieto spisy ani krajskému súdu v konaní o odvolaní nepredložil.

Odvolaciemu súdu nie je známy dôvod takéhoto postupu okresného súdu a prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ani nevysvetlil zákonný dôvod uloženia súhrnného trestu vo vzťahu k predchádzajúcim odsúdeniam obžalovaného. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa po vrátení veci bude povinný na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 269 Tr. por. prečítať podstatný obsah spisov o všetkých predchádzajúcich odsúdeniach obžalovaného a len následne bude môcť urobiť právny záver o splnení, resp. nesplnení podmienok na uloženie súhrnného trestu.

S poukazom na uvedené bude potrebné, aby prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní doplnil dokazovanie v naznačenom smere a po opätovnom vyhodnotení všetkých dôkazov jednotlivo i v ich súhrne bude môcť s úplnou znalosťou vo veci spravodlivo a zákonne rozhodnúť.

Preto krajský súd rozhodol tak, že zrušil rozsudok okresného súdu a vec súdu prvého stupňa vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.